

UDVARHELYI HIRADÓ

UDVARHELYMEGYE FÜGGETLEN POLITIKAI LAPJA.

Az „Udvarhelymegyei Jegyzői-Egylet” hivatalos közlönye.
Előfizetési árak:
Egész évre 8 kor. fél évre 4 kor. negyed évre 2 korona.
Egy szám ára 16 fl. — Tanítóknak egész évre 6 korona.

Felelős szerkesztő: **Becsek Aladár.**

Hirdetések a legolcsóbban számíttatnak. Nyílttér sora
50 fillér. Megjelen hetenként egyszer, 6-8 oldalon vasárnap
A hirdetés és nyílttér díja előre fizetendő.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Becsek D. Fia könyvnyomda

A játszótér kérdése.

Székelyudvarhely, jul. 5.

Az állami főreáliskola és katolikus főgimnázium igazgatóságai ez alkalommal talán már negyed ízben keresték meg Székelyudvarhely város képviselőtestületét játszótér adása végett. A közgyűlés az ügyet miut eddig is — akként intézte el, hogy kiadta egy bizottságnak javaslattételre. Anélkül, hogy a tisztelt bizottság jóindulatát kétségbe akarúók vonni, úgy tetszik nekünk, hogy a kérdés ezzel ismét jódarab időre lekerült a napirendről.

Sajnos, mostoha gyermek minálunk a sport. — Bocsánat: nem is sport, hanem az ugynevezett embersport. Igaz, hogy most már kezdik belátni, hogy a sportnak nagy haszna van, nem csupán passzió és játék, hanem van annak komoly alapja és célja.

Bizony nem régen volt az idő, mikor még általában ki volt mondva, hogy komoly ember sporttal nem foglalkozhatik, sőt még ma is igen sokan vallják ezt.

Az illetékes körök is kezdik belátni, hogy jó volna mégis valamit áldozni a sport fejlődéséért, de ez az áldozás — sajnos — nem igen megy tovább az ugynevezett jóakaratu pártfogásnál és azon hangzatos kijelentésnél, hogy jóakaratu pártfogásba veszik, talán komolyan is érdeklődnek, de sajnos, csak érdeklődnek — annál kevesebbet áldoznak. Pedig mi éppen a közoktatásügy miniszterétől várjuk a legnagyobb munkát, miért is szükségesnek tartjuk, hogy a

menyiben Székelyudvarhely város képviselőtestülete szegény ahhoz, hogy a magából telket engedjen át a játszótér részére, úgy a miniszter tárczája terhére szerezzé azt meg, olyan formán azonban, hogy az a felnőttek által is megközelíthető legyen.

Hogy milyen fontos és nagy sulyu dolog az ifjuságnak testi nevelése, azt már a többi nyugati államok régen belátták, s nemcsak hangzatos szavakkal — hanem tettel és munkával igyekeznek azt fejleszteni és ismertté teüni. Azt hiszem, már mi is megértünk arra, hogy belássuk, hogy a testi egészség hiánya a komoly munkát leketelenné teszi.

Nézzük csak végig a gyermekek nevelését! Hatéves korában bekerül az elemi iskolába, hol a testi nevelésről igazán szó se lehet, bátran mondhatjuk, hogy egészen kezdetleges. Nincsen határozott terv kidolgozva, a gyermekeket minden rendszer és módszer nélkül tanítják, azaz jobban mondva hanyagolják el, pedig már itt kelieue megkezdeni a testedző munkát. Nem kell itt még a szorosan vett atletikának a tanítását érteni, inkább a törekvés ilyen fiatal korban odairányuljon, hogy a nagyobbrészt még fejletlen gyermekek minél többet a szabadban legyenek, és ott kell velük valami könnyű szabad-gyakorlatot végeztetni. Erre különösen alkalmasak az egyszerűbb labdajátékok.

Főalapelv legyen ebben a fiatal korban az, hogy sokat kell mozogni a szabadban. Már azért is megvolna ennek a haszna, mert tudjuk,

hogy az elemi iskolába járó gyermekeknek van legkevesebb alkalmuk arra, hogy a szabadban kiut lehessenek. A szülők reudesen nem érnek rá, hogy gyermekeiket naponkint kivigyék a szabadba, mert őket a napi kenyérkeresés köti le.

Azért kellene, hogy egy pár fölösleges tantárgy helyett kivonulnának a tanulók a tanítók vezetése alatt a szabadba és ott mozgással töltenének el egy órát. Így még a gyermekek erkölcsi tisztasága is jobban meg volna óva, nem keveredhetnének össze az iskolásfiuk mindenféle rosszindulatú és elzülött gyermekkel, a mi bizony az utcai játszásnál majdnem ki-kerülhetetlen.

Tízéves korában felkerül a gyermek a középiskolába. Itt is, bátran mondhatjuk, igen silány a testi nevelés. Hetenkint két tornaóra; és milyen ez az óra! Beszorítva egy tornaterembe, hol a padlóból a por rétegszámra száll a fejlődő tüdőre. Itt végzik a nálunk testi nevelésnek nevezett munkát. De nincs is máshol hely. Az iskolák udvarai rendszeren olyan kicsinyek és szűkek, hogy legfeljebb csak szőnyegek porolására használják. — Hja, drága a telek, az egészség olcsó, — mondanák az iskolákat építők, ha megkérdznék, hogy miért építettek olyan kis udvart. Kimenni a szabadba pedig nincsen idő, nem engedi a tudomány, mert az nagy baj volna, ha a tanuló duzzadó izomtól és egészségtől virulna és nem tudná hogy a Mars-on kívül hány bolygó mozog. Ha felér a tanuló a VII—VIII. osztályba, itt már igazán kevés

Piros hidláb.

A mint hazatérve, itt állok a zöldellő rét közepében, érzem, hogy szívemben gyorsabban fut a vér, lelkemben zsiabongó elevenéggel új meg új gondolatok támadnak; a gyermekkor bohó, ábrándos jelenetei szemképrázatató alakokban ujulnak fel szemem előtt, s megcsap az emlékek kábitó varázsa. Megfeledkezem a jelenről, nem vagyok kíváncsi a jövőre, — csak emlékezem . . .

Itt áll a vén fűz, a rét közepében. Törzse odvas, megemésztette a szu, de koronája még viruló zöld s olyan mint azok a mosolygó arcú emberek, kiknek szívét titkos bu, sorvasztó fájdalom emészti.

S hányan vannak ilyenek? . . .

Leblók a zöldellő rét kakukkfűves, vadvirágos pázsitjára s a mint a fa árnya fölém hajol, behunyom szememet. Megpróbálom elszunnyadni, mint egykor, régen, mikor még elfáradva a játéktól, szememre borult az álom édes szendore.

Nem tudok . . . Az álmokat, a szív nyugalmát, kegyetlen érintéssel eltörülte a való, kioltte az élet.

Felkelek. Lemegyek a „nagy hid”-hoz s bele-nézek a folydogáló „Zágon-patak”-ba.

Bolondos patak ez. Mibely megered a zápor, felülről, s zágoni hegyek felől piros hullámokban kezd lefelé hömpölyögni, s mire eloszlik a felleg, kiderül ismét a láthatár, megtisztul a víz s csak s hidlábak maradnak pirosan.

Sokszor felmentem egészen a zágoni lápig s láttam, hogy a patak a záporverte, piros, televényes agyagból kapja a piros színt s a nép száján forgó bolondos historia még sem megy ki a fejemből . . .

Most derült az idő, tiszta, átlátszó a patak vize s én úgy látom mégis, hogy piros az a hidláb — ott a középső . . .

Két kezemre támasztom fejem s órákig elnézem azt a piros foltot rajta.

Lelkemben olvadt egészen az az eset, s agyamba fészkelte magát az a történet kitoróllhatetlenül.

Ott áll a patakon túl a düledező viskó, a hol Panni lakott. Körülötte bojtortán, sás és giz-gazos káka. Még ósvényi sincs arra. Ölnyi a bozót, a dudva, a fű, s egy láányi tapodás sem vezet feléje.

Pedig akkor . . . Ha Panni nótái esténkint végig szárnyaltak itt a homályba ringó fűzes bokrok felett, összeolvadva az öreg, Szőke Ferke hegedűjének siralmával, bánatos hangjával, bezzeg volt itt nép elég. Kijött az egész falu. Ide támaszkodtunk a hid karjához s jaj volt annak, ki csak moczcanni is mert.

Nem is közönséges módon hegedült ez a Szőke Ferke. Volt az ő muzsikálásában valami csodálatos varázs, mint a mesebeli tündérkisasszonyok énekében, a mi egyszerre gyönyörködtetett is, meg is rontotta.

Soha sem lehetett betelleni vele! . . . Nekem is az ártott meg . . . Addig szerettem ezt a rétet öles sásaival, mélységes mély csendjével, s órákig elbandukoltam a kavargó patak partján. De azután az eset után, hogy az ő hegedűjét utoljára hallottam, nem volt olyan ragyogó a nap kelte, nem ringatott ábrándokba a hold imbolygó, ezüst fénye s még a csillagok is mintha szomorubban tekintettek volna le esténként a hallgató rétre . . .

Hanem Dalmady Pistát még sem ez a hegedű rontotta meg.

Az ő romlásának a Panni két szeme volt az okozója . . .

Amint itt állok s merengő tekintetem átszáll az ismeretes táj emlékezetes helyein, mintha meg-elevenülne előttem az egész történet.

Ide látszik a régi falusi kocsmája egészen. Annak is elhuzta gyászindulóját Szőke Ferke. Düledezőben van az egész. Galád, tolvaj kezek mindennap egy fát, követ visznek el belőle. Nemsokára elhordják az egészet. Már a kapufákat is lopkodni kezdték. S akkor mi beszél a Ferke és Panni szomorú históriájáról!?

Mi? Hát eza patak, ez a pirosas hidláb itt ni!

Leblók erre a kőre, odaszegezem tekintetem arra a foltra . . . Már látom a gombolygó fekete felleget Zágon felett . . . Megvárom a míg a lefutó ár elfödi, lemossa onnan azt a foltot . . . Addig végig fut lelkemen még egyszer az a szomorú történet . . .

Tulajdonképen én azt hiszem, hogy Panni is bomlott Dalmady Pista után, s ezen nem is lehet csodálkozni. Nagy mulató, deli alak volt s vesztetül szerette a muzsikát. A kuriát egészen Ferke hegedűlte el s abból dukáltak a cigányok, abból tellett Panninak a tulipános cifra szoknyára, meg a kalária gyöngyökre. Minden mulatás után egy darab föld ára uszott a Zágon-patakan át a putriba . . . Akkor épen a dombi rét ára uszott. Panni az apja után ment. A falusi kocsmában mulattak akkor is. Belőlről kihallatszottak a duhajkodások hangjai. Panni odanyomta olajbarna rózsás arcát az üvegtáblára s ott kukucsaált be. Dalmady Pista lángoló arca épen arra felé volt fordítva. Tüzes szemeiből egy sugár átsapott a Panni szívébe s az is felgyult tőle. Mikor Pista benn ráütött az asztalra s nótázni kezdett, a Panni keblét is megragadta egy ellenállhatatlan vágy s ajkán rácsendült az ének, az ő nótája: „Sátor alatt lakom, Szomorú az éltém . . .”

Szőke Ferke mintha tüzes taplót nyelt volna, lecsapta hegedűjét s kiszaladt. Feltette, őrizte mint a két szemét, Panniját . . .

ideje van arra, hogy testi erejét kellőleg ápolja, — a torna mellék-tantárgy, nem baj, ha elégtelent kap is, — erejét a tudományuk kell, hogy szentelje, hogy egzisztenciája meg ne akadjon. Itt kellene tulajdonképpen a testnevelés gerinczének lenni. Példásképpen állhat előttünk Anglia. Ott már évszázadok óta azt tartják, hogy a gyermek testi épsége fontosabb a sok fölösleges tudomány tanulásánál. A kollegiumok valóságos sport-telepek, — mindenkinek — kivétel nélkül — részt kell venni a testedzés munkájában. A tanulókat — kik a sport terén eredményeket érnek el — mindenféle előnyökkel tüntetik ki, csak hogy jó példát és buzdítást mutathassanak a többieknek.

Ha a tanuló elvégezte középiskoláit, felkerül az egyetemre vagy kilép egyeuesen az élet küzdő terére; ezután már a testi nevelés teljesen megszakad. Ha a tanuló szegényebb sorsu, teljesen lemondhat a sportról, mert a magas sportegyleti díjakat fizetni nem képes. A hallgatók másik fele, a kinek volna tehetsége a sportot üzni, nem lát maga előtt példát, buzdítást és így inkább megbarátkozik a kávéház és kocsmá büzös levegőjével.

A leánygyermek nevelése nálunk teljesen ismeretlen fogalom, ezzel már igazán nem törődik senki, mintha csak megvolna a természet könyvében írva, hogy a leánygyermeknek kötelessége jól fejlődni és állandóan egészségesnek lenni. Sem az iskolában, sem a társadalomban senki sincs a ki ezt belátná és oda törekedne, hogy ezt az igazán fontos dolgot fölkarolják. A mi társadalmi viszonyaink pedig éppen olyanok, hogy a leányoknak egyáltalában nincs alkalmuk szabad mozgásra, ők már nem mehetnek ki az utcára szaladgálni, játszani, mert őket a szigorú illem a szobához köti. Milyen más lenne a testnek a fejlődése, ha a sok tantárgy helyett leánygyermekkel is könnyebb testi mozgást végeztetnénk. Ezzel nemcsak testük fejlődése növekednék, hanem szabadabb,

önállóbb és határozottabb gondolkodást nyerne a testi munkától megerősödött lélek.

Sokat lehetne még írni azokról a hiányokról, a mik társadalmunkat nyomják és a min igen könnyen lehetne segíteni. Nem kellene nálunk más, csak a magasabb állásúak és ranguak láthatóan megmutatják, hogy érdeklődnek a sport és a testi nevelés iránt, egy-kétszer rendeznének atletikai versenyeket, hogy a nagy közönség láthassa őket, így eleinte divattá, későbbben pedig életszükségletté válna a sport. Mi már egy alkalommal indítványba hoztuk, hogy itt minálunk maga a Kaszinó járhatna elől, kiegészítve magát egy torna-vivodával, mit az ifjusági játszótér kérdésével könnyen meg lehetne oldani, a mi a tagokuk vajmi csekély megadóztatásával járna, mivel lehetőnek találok azt, hogy ez egyet nem segítyezésétől maga a miniszter sem zárkozna el.

Óriás összegeket áldoznak évenként a ló-sport fejlesztésére, nagy díjakat, segélyeket és mindenféle előnyöket biztosít az állam maga is a ló-sport fejlődése érdekében. Egy egész külön osztály van a miniszteriumban, élén egy magasrangú tisztviselővel, a kik állandóan és kizárólag csakis a lóneveléssel és a ló-sport felvirágoztatásával törődnek. Igaz is, hogy vannak kitünő lovaink, de ilyen gazdálkodás mellett rövid idő alatt azt fogjuk elérni, hogy lóállományunk elsőrangú lesz — lesz kitünő csikó, de nem lesz, aki rá üljön, mert a beteges, gyöngye ember örül, ha nem kell lóra ülnie.

Azt hiszem, már annyira nálunk is haladt a sport, hogy legalább egy ember legyen arra hivatva, hogy hazánkban a testi nevelést és fejlődést állandóan megfigyelje és a hibákra rámutasson. Hiszem is hogy a miniszter, ki igazán szívében viseli a fiatalság testi nevelését oda fog törekedni, hogy már az európai államok mindegyikében létesített külön sport-előadói állást nálunk is reudszerezíteni fogja és hozzáértő szakférfival tölti be. Addig is pedig, amíg ez be-

következik, mulhatlanul szükséges, hogy a városi közgyűlés által delegált bizottság a reábizottaknak sürgősen tegyen eleget, telek iránti javaslatát, — mely a sétátér melletti területek valamelyikére vonatkozzék, — terjessze a plénum elé, hogy az a kérdést úgy és akként oldja meg, hogy az új iskolai év a játszótérre már készen kapja, ami azért is lehetséges, mivel a miniszter a játszótér berendezését, ami jó pár ezer koronát igényel, magára vállalta.

BELFÖLD.

A megyei választók névjegyzéke. Udvarhelymegye központi választmánya a választó jogosultak 1908. évre érvényes ideiglenes névjegyzéke ellen beadott felszólamlások és észrevételek elbírálása végett folyó hó 11-én délelőtt 11 órakor a megyeház kistermében ülést tart. Ez ülésen az érdekeltek megjelenni és érdekeiket védelmezni jogosultak.

Politikai jegyzetek.

Székeludvarhely, jul. 5.

A vasutas-javaslat ügye immár elintéződött és a vasutasok hatalmas táborának ujongása köszönti majd a kormányt. Ebben a tényben, mit furán alakult egyéb konstellációk sem tudtak megdönteni, benne van a cáfolata mindannak a sok rosszakaratú pletykának, miket a mai rend ellenségei portálnak, gyöngeséggel vádolva meg a kormányt. A vasutasok fizetésének rendezése régen kísért. Mélyen vágott seb volt, érték — a közelmúlt vasutas-sztrájk idején — olyan áramlások, mikbe csaknem beleüszkösödött.

A megélhetési viszonyoknak egyre rosszabbra fordultával sokszoros erővel vált aktuálissá ez a kérdés. A modern ipari és kereskedelmi áthálózása az országnak a vasuton fordul meg; tengelye a gazdasági továbbhaladásnak, mely mértőföldes ugrásokkal kell, hogy előbbre vigye érdekeinket. A gazdasági megerősödésnek épp oly életföltétele a vonat, mint a nagyhatalmi pozíció megszilárdításának a hadsereg. Katona a vasutas, ki a maga, kevésbé csillogó egyeuruhájában, mikor az országos forgalom zavará nélküli lebonyolítását vállalja, egészséges közgazdasági politikának alapzatául tolja oda vállát. Az országban a szerte-széjjel kigyózó sinpáron vérkeringésünk fut tovább, minek megakasztása káros elváltozásokkal bonthatja meg a fizikum egységességét. Azért vont a kiáltó szóval magára az illetékes körök figyelmét a vasutasok fizetésrendezése, a méltányos restaurálásra régen megérett kérdések minden sürgető hangosságával irányozta, a közgazdasági hasznavehetőségét kötötte a fizetésrendezéshez. És hogy ebben az állásfoglalásban mennyi nyílt veszedelem rejlett, annak illusztrálásáért nem kellett messzire menni.

Jellemzetes példával Olaszország szolgálhat. Az elkésett, folyton-folyvást csak ígért szánálás anarchikus állapotokat szült. A forrongó, elégedetlen olasz vasutasok olyan válságba kergettek bele passzív magatartásukkal az olasz államot, mit csak nehezen heverhet ki és ami annak idején a szó szoros értelmében nyomorékká tette az olasz közlekedési viszonyokat. A rövid lélekzetű magyar vasutas-sztrájk is úgy érintette gazdasági érdekeinket, hogy aligha kérünk belőle még egyszer.

Éppen ezért illeti föltétlen elismerés a kormányt, hogy ezt, a magyar organizmuson régóta rágódó sebet végre orvosolta. Nemes elhatározásról tett tanúságot már akkor, midőn fölvetette a fizetésrendezés kérdését s ugyancsak nyilvánvaló most már az az akaratérős következetessége is, melylyel konfliktussá élesedett egyéb politikai viszonyok között, tető alá juttatja a már általánosságban elfogadott javaslatokat. És minden ilyen paktum a maga szánalmas meztelenségében mutatja a haladók vadaskodásait, mik semmiesetre sem egyebek, mint kétségbeesett erőlködése a már letűnt, sápot árasztó nap után. Az abszolutizmus napja után.

Mikor visszatért, elkomorodva kérdezte Dalmady Pista:

— Hát Panni elment, elkergetted, elzártad ugy-e?

— Nem kell annak zár, őrizi azt a becsülete!

Csak ennyit mondott Ferke s hogy elterelje Panniról a szót, felkapta hegedűjét. Felcsendült újra a zene, koczogtak a poharak és sirt a nóta egész a putriig elterülő réten végig. . . . Itt hallgatta Panni a küszöbön ülve. . . . A Pista nótaí itt ülve belopóztak mohó lelkébe, szomjas szívébe.

Ilyenkor láttátok volna őt. . . . Két fekete szemecse csillogva követte az égen uszó felhőket, a sovargás tüze barna-piros rózsákat festett orcájára s lelke mintha szárnyakat kapott volna! . . .

Dalmady Pista így látta őt akkor. . . .

Jóval tul volt már az éjfélen. Elnémult a nóta, elhallgatott a kicsapogó zene s a fékevesztett tivornya hangját mélyeséges csend váltotta fel.

A cigányok — Dalmady Pista a megmondhatója, hogy történt — mind asztal alá kerültek, vagy ülőhelyükben aludtak el.

Panni még mindig a kunyhó előtt ült, szomjas szemekkel nézve a fűszálakon rezgő harmatcseppeket; hallgatva a „Zágon pataká” csendes mormolását, a mint csobogó hullámai csókdosták szelid zsongással a benyuló tűzek bajjongó leveleit, mikor egyszerre csak a kunyhó háta mögül elébe lépett Dalmady Pista s rávetette tüzesen csillogó szemeit.

— Érted jöttem Panni!

Panni felugrott, de mig egy lépést tehetett volna, ott érezte a Dalmady Pista két ölelő karját karcu derekán; a sikoltása belefult annak édes, kábító csókjába, melynek forróságába felolvadt egészen minden akarata.

Megfogta az ajtófát s epedő szemmel esengő hangon szólt:

— Hagyjon el. . . Méreg a csókja, veszedelem a tekintete. . . Ne pusztítson el! . . .

Pista felkaczagott.

— Bolondot beszélsz Panni! Mikor volt vesze-

delem a szerolemm, ha kettő esett belé, méreg a csók, ha mindkettő adta. . . Szép vagy mint az égről hullott csillag s ha ismét visszaszállnál, — oda is utánad mennék. . . Eljössz-e velem?!

— Nem soha! Ne beszéljen így. Utánam halna az apám, ha megtudná. . . Imádságba foglalom a nevét, csak ne kárhoztasson el!

Dalmady Pista vad indulatát csak fokozta a Panni vonakodása. Vére, az a bolondos vér uralkodott már szavain, tettein. Még közelebb vonta magához:

— Ostoba beszédek, Panni! Velem jössz — így akarom. Érted-e? Megesküdtem. Ne vonakodj. . . Még ma éjjel. . . Én vagyok elkárhozva miattad. Nem ismerek embert, imádságot, templomot. A korcsmába imádkozom, mikor apád hegedűjéről lelkembe ezúll a nóta. E től ittassulok meg, nem a bortól. Ez volt a megromtóm, nem az ital. . . Megbabonáztál a szépségeddel. . . Birni akarlak. . . Ne kérj, ha könyörgéssé változol egészen, úgy is elviszlek. . . Ne birjon a világ belőled semmit. . . Én akarlak birni. . . Elviszlek messze, hol csak ketten leszünk. . . Megvetek embereket, világot, mindent s hozzád járok imádkozni, te lész templomom, hitem. . .

Panni még egyre vonakodott s göröcsösen ragadta meg az ajtófát, de Dalmady Pista örült erővel fogta át karcu derekát s futni kezdett vole a hid felé.

Mikor a hid közepéig ért, Panni egy kétségbeesett lélek erejével ragadta meg a karját s szakította ki magát Pista karjaiból — de e perczen egyensúlyt veszítve bukott be a Zágon patakába. Estébe oda ütődött ahhoz a középső hidlábbhoz, s aztán a tehotetlen testet elnyelte a tajtékzó hullám. . .

Már leszakadt a felleg, hallom a felülről jövő víz zugását. Megdagadt a patak s hőmpölygő habjai felemelkedve elfedik, lemossák azt a vérfoltot onnan a középső hidlábról. . . Kábasági ez a bolondos patak piros hullámokat hoz, s mikor leszáll a víz: ott marad pirosra festve az a hidláb. Arról a Panni vért látom felém csillogni s az a piros folt, mint egy fekete pont, ott marad lelkeimben örökre. . .

Dénes Imre.

A múlt héten a kereskedelmi miniszteriumban egy szakértekezlet volt, a melyen a kereskedelem egy aktuális kérdésével foglalkoztak. Nevezetesen: a tisztességtelen verseny kérdésével.

Ezen az aukción az a nézet jutott felszínre, hogy nehéz dolog megvonni a határvonalat a tisztességes és tisztességtelen verseny között.

Bizonyára úgy is van, hogy törvényben kodifikálni és pontosan, taxative felsorolni mindazokat a módokat, amelyek a tisztességtelen verseny kategóriájába esnek, igen nehéz és talán lehetetlen feladat. Az életben azonban hamarosan elgazodunk e részben, mert az élet mindennemű megnyilvánulásai között az erkölcsi érzékünk ül törvényt s ennek sugalata nyomában megmondja, mi a tisztesség és hol kezdődik az ellene való illetlen vagy bűnös vétség.

A törvény ott lüktet kinck-kinek erkölcsi egyéniségében s aki elvesztette érzékét a tisztességes verseny iránt, arról el lehet mondani, hogy már maga is benne van a tisztességtelen áramlatban — a tisztességes, szolid és kényes érzésű társadalommal szemben Tisztességtelen verseny általános érvényű definícióban annyit tesz, mint olyan eszközökkel élni, amiket tisztességes ember nem használ, olyan javakat fitogtatni, a minőkkel a fitogtató nem rendelkezik; jóvak, sőt kitűnőnek éz kiválónak hirdetni a sílány holmit s jobbnak a rosszat, vagy akár a jót is, amit maga árul, jobbnak annál, ami másnál is található hasonló jó vagy még jobb minőségben; arany gyanánt kínálni a talmit, gyémánt gyanánt az üveget s olyképen föltüntetni a hamisítványt, mintha értékesebb volna a másnál található színaranyal és valódi drágakőnél; oly cégért használni, a melyben gonosz számítás lappang, a mennyiben alkalmas arra, hogy más által szerzett becsülést nevet és erkölcsi tőkét kihasználjon az illetőnek rovására és a maga illetéktelen hasznára: ez az, amit a társadalmi érintkezés és forgalom számtalan vonatkozásában tisztességtelen versenynek nevezhetünk.

A társadalmi élet vonatkozásaiban a tisztességtelen versenyt csak maga a társadalom orvosolhatja — erkölcsi fölemelkedés s a léha emberek üldözése és az igaz, belső érték megbecsülése révén, minden téren, ahol megnyilatkozik.

*

Immár hetek, sőt hónapok óta csodálatos legendák szárnyalnak az ugynevezett alkotmánybiztosítékok sorsáról, ezzel kapcsolatban lappangó válságról s a király és a koalíció között támadt konfliktusról.

Csapongó fantáziájú, de abszolúte tájékozatlan rémlátók s rosszhiszemű mesemondók nagy zajt csapnak a hazai és külföldi sajtóban, ki melábusan, ki lármás műharaggal folyton azt hangoztatja, hogy:

— A paktumot sutba dobták. Nem lesz alkotmánybiztosítás, mert a koalíziós kormány ezen a révén a felségjogot akarja illuzóriussá tenni, amibe pedig a király semmi áron sem egyezik bele.

Csupa valótlanság, tévedés, vagy célzatos ferdtetés, a melynek forrása szerint a szkeptikus kishitűség, részint az a tendencia, hogy felköltse az udvari körök féltékenységét.

Legalább is vastag tájékozatlanság az alkotmánybiztosítékokkal kapcsolatosan paktumszövegről beszélni. Mert a király és a koalíció vezetői között létrejött megállapodás stipulációi között nem foglaltak helyet az alkotmánybiztosítékok. Ezt a kérdést a már kinevezett kormány vette föl a maga programjába s miután megnyerte hozzá a király beleegyezését, beiktatatta, mint az átmeneti korszak agendáinak egyik tételét, az 1906-iki trónbeszédbe. Ezt különben csak a történeti hűség kedvéért állapítjuk meg, mert egyébként a trónbeszédben foglalt ígéretek komolyság és jelentőség tekintetében nem kisebb értékűek, mint a paktumbeli megállapodások. Csak azt ne feledjük meg el, hogy a kormányprogram, illetőleg a trónbeszéd alkotmánygaranciák megalkotására naptárszerű határnapot tűzött ki; tehát sem oka, sem joga nincs senkinek szószegést emlegetni.

Gyakorlati életpályákra!

Székelyudvarhely, július 5.

III.

A szülői házból a gyermek az iskolába lép. Ez veszi át a gyermek nevelését. Ezen most a sor, hogy a gyermeket a szülők által megkezdett úton — föltéve, ha az a gyermek egyéni hajlamainak megfelelő — tovább vezesse.

Egyik sarkalatos nevelési elv, hogy nem az iskolának, hanem az életnek kell tanítani. Ugyebár ez azt jelenti, hogy minden ismeret, a melyet az iskolában az ifjú elsajátít, minden gondolat, a mely lelkében támad, minden nemesebb érzés, mely szívében a helyes tanítási és nevelési elvek mellett gyökeret ver: segítse őt, hogy kikörülve az életbe emberi kötelességeit hiven teljesíthesse. Szóval minden színezet, minden érzés, melyet az ifjú az iskolában elsajátít, illetőleg a mely lelkét áthatja csak annyiban bírhat értékkel, a mennyiben azt úgy önmagának, valamint embertársainak hasznára fordíthatja. S mert csak az az ifjú munkálkodhatik bármely pályán sikerrel: a mely istenadta hajlamaival, képességeivel teljesen összhangzásban van: miud a tanítónak is, első és legfontosabb feladata behatolni a gyermek lelkébe, kifürkészni annak hajlamait, képességeit, hogy magát azokhoz alkalmazva, azokat fejlesztve, irányítva: kezéből olyan ifjú kerüljön az életbe, aki embertársai között ne mintegy mesterségesen föltöltöttet báb éljen, hanem mint igazi ember akarjon is tudjon is alkotni, teremteni azon a téren, a melyen meg kell élnie.

S most már oda jutottunk, hogy minden tanítási és nevelési elvek föli kell helyeznünk azt a nevelési elvet, a mely így szól: legyen a nevelés egyéni! Az individuális nevelésnek válna feladatává minden térről leszorítani, elűzni a kontárokat a hivataluokat s helyükbe hivatásukat szerető embereket állítani. Olyanokat, a kik nem a pusztá megélhetésért teljesítik a rájuk bízott munkát, hanem akik ambícióval dolgoznak, a kik belefoktetik lelküket, szívüket abba a munkakörbe, melynek munkásai.

A gyakorlati életpályák megkedveltetésére ezer meg ezer eszközzel rendelkezik az okos, a művelt lelkű tanító. Az olyan tanító, a ki megérti a kor intő szavát, a ki ismeri a gyakorlati életpályák, különösen pedig az ipar és kereskedelem nemzetfenntartó, mi több nemzetboldogító erejét.

A tanító ily nemű munkájának kezdete az legyen, hogy tekintsen be saját maga lelkületébe, érzelmvilágába. Vessen számot azzal, ha vajjon a saját lelkében bir-e elég tisztelettel, elég méltanyalással a gyakorlati életpályák munkásaival szemben. Tegyük fel azt, hogy a feltörözött tenyörű emberek, az őket méltán megillető értékkel a tanító lelkében sem bírnának: menjen el a tanító a munkás nyelvére, menjen el minden olyan helyre, ahol az éz és kéz szakadatlan munkában van, ahol a munkának a nyomán véres-verejétek fakad. Nem hiszem, hogy a verejétekben fel ne ismerne: a lélekek legszebb vonását: a jellemet, a türelmet, a muló élvezetekről való lemondást; az övéért küzdő igazi családapát; a tiszta lelkiismeretet.

A legszebb polgári erényeknek ezen imponáló hatása alatt bizonyára olyan tanító fogja átlépni az iskola küszöbét, a ki nem fog különbséget tenni a méltóságos vagy iparos ember gyermeke között, hanem a ki az emberi lélek legszebb, legszelebb elveit már az iskola falai között diadalra juttatja. Igenis: a szabadság, testvériség és egyenlőség érzelmeit már itt az iskola falai között a gyermek lelkébe kell csepegtetni; valamint azt is, hogy kinck-kinek az értéke nem a származástól, hanem a szorgalommal és jó lélekkel végzett munkától függ.

Az iparos és kereskedő gyermekében lássa meg a tanító az önfeláldozó, az éjjel-nappal dolgozó családapát, mely mig azok gyermekeinek lelkét önértetle ébreszti: addig a bárszony kabátosokban is tiszteletet ébreszt, barátjává teszi azokat, a kik mint „uri“ embereknek gyermekei előbb talán még abba a padba sem akartak ülni, a hol egy-egy szegényesen öltözött iparosnak, munkásnak a gyermeke ül.

Szebb, mélyebb értelemnyű gondolat talán soha senkinek a lelkében nem fogamzott meg, mint annak a híres nevelőnek, — Dupanloupnak — a ki azt mondta: a tanító munkatársa az Istennek a lelkek teremtesében.

Innen aztán teremte meg a tanító tanítványiban az igazi magyar lelket, mely válaszfalat ne ismerjen magyar és magyar ember között; alakítsa át, formálja oda az iskolai társadalomnak a lelkét: hogy

egy legyen érzésben, egy legyen gondolatban: s ez az érzés, ez a gondolat legyen: hogy bármely munkakör egyenlően fontos a nemzeti életben, sőt, ha arról van szó, hogy ki érdemli meg legjobban a mi tiszteletünket, becsülésünket: akkor a munkás kéz kerül első helyre: aminthogy a nemzeti jóllétnek alapvető munkásképpen őt tekinthetjük.

S ha már a tanító, a kiről irva van, hogy minden szobrásznál, minden festésznél, minden művésznél többre becsülöm azt, a ki a gyermekek lelkének képzéséhez ért, — ha mondom tiszteletet ébresztett a gyermekek lelkében a gyakorlati életpályák iránt, ez a szívnek egy másik zsilipjét is megnyitotta, a melyből a vonzalom, a kedv árad a gyakorlati életpályák iránt.

E vonzalom, e kedv fokozására bőven nyílik alkalm a tanítónak. Egy-egy ipari műhelybe elvezetve tanítványait, egy-egy ipartelepnek megtekintése: a szorgalomnak, az észnek, az akadályt nem ismerő törekvésnek, akaratnak minő sikereit, minő eredményeit tárja föl a szemlélő előtt!

Aztán jön az olvasókönyv. Hát ez mily határozatos eszköze lehetne a gyakorlati pályák megkedveltetésének, ha ugyan az eddignél több olyan olvasmányokkal találkoznánk, a melyeknek a tárgya a gyakorlati életpályákból merítettnek. Bizony ezeknek a népiszkolai használatra irt olvasókönyveknek nemcsak paedagogiai szempontból kell korszerűeknek lenniök, hanem számolaiok kellene korunk uralkodó eszméivel. Számolaiok kellene azzal, hogy az ipar és kereskedelem felé irányítsák a gyermekek lelkét: oda, ahol a boldogulásnak csak két föltétele van, más körülményektől nem igen függ: — az éz és szorgalom. Egy egy fölfedezőnek, kiváló iparosnak élet- és jellemrajza; a műhelyi életből vett egy-egy életkép, az ipari pálya szépségét feltüntető egy-egy kedves olvasmány, mennyi nemes érzést, mennyi vágyat öntene a gyermek lelkébe, hogy szívesen szánja magát azokra a pályákra, a melyektől, mint gabonaföldeken a csóvakkal a madarakat, úgy riasztgatták a szülők a gyermekeket. Akkor a tehetséges ifjak is felkeresnék e pályákat, nemcsak azok, akiket, mert nem tanultak, szülőik azzal ijesztgettek, „ha nem fér a nyakadra a tanulás: majd beadlak csiszliknek, vagy vargának“.

Tovább menve a hazafias érzés ápolásának igen célravezetőnek tartjuk a jelesebb, önfeláldozóbb hazafiak képeinek az iskolában való kifüggesztését: szóval az u. n. történeti képeket. Vajjon, főleg városi iskolákban, nem lenne-e eléggé indokolt, ha egy-egy kiválóbb iparosnak, mint a munka, s törekvés, a szorgalom megtestesítőjének, követendő példájának festményével is díszítenék az iskolát. Most a béke, a munka századát éljük. Hát egy-egy önfeláldozó hőnek képe mellé miért ne illeszthetnők oda egy Szilágyinak, egy Jungfernek, egy Vidosnak stbinek képeit. Hiszen „az iparosok és kereskedők köréből kerülnek ki azok a dicsőséges hadvezérek, akik vérontás nélkül nyernek győzedelmes csatákat s győzelmük gyümölcseit milliók, meg milliók élvezik“.

Történelmi nagy alakjainknak csak emelünk itt-ott egy-egy szobrot, melyek bizonyára nevelői hatással vannak ifuságunkra. Am a hazafias érzés mellett nevelnünk kell az gyakorlati életpályák iránti szeretetet, nevelnünk kell az érzést, mely tisztelettel s hálával veszi körül azokat, a kik, mint kiváló kereskedők tettek szolgálatot a magyar nemzetnek. Egy igazán praktikus, életrevaló nemzetről tenne tanubizonyosságot, ha a munka embereit is oda állítanák példányképpül az ifjuság szeméi elé!

Spaller József.

HIREK.

Székelyudvarhely, jul. 7.

Jakab Ödön a magyar ifjusághoz.

— E beszédet a ref. koll. ifjuság értelemnyű bankettjén tartotta. —

Mikor ma önök az érettségi bizonyítványt a magyar állam képviselője mellett kezükbe vették, ez hasonló egy kisé ahoz az ünnepélyes aktushoz, mikor az elkészített hajókat a gyárból kibocsátják a vízekre. Önök is mindnyájan mindmegannyi külön hajók, bárkák; ezen a napon kibocsátattak ebből az iskolából az életnek sokszor békét, de igen-igen sokszor rajongó nagy távlatu széles vizeire, kibocsátattak megterhelten; sok szép álommal, sok szép reménységgel, sok nagy ambícióval, tettvágyal, világ- és élet szeretettel, mindenek felett megterhelve a magyar államnak rendkívül becses vitális érdekeivel.

Hogy milyen lesz az utjok, azt csak az Isten tudja. Lehet, hogy simán fognak elérni minden vihar nélkül addig a legutolsó kikötőig, ahol az örök pihenésre szánt négy szál deszkából rótt bárkába fognak szállni. Lehet, hogy utjokban erős, kegyetlen viharok fogják megtámadni és ekkor kedves barátaim, ne feloldják el, hogy a hajóból mindent szabad kidobni: becsületet, reményt, életzeretetet, mindent, de mindent, de egyet: a magyar állam érdekeit kidobni sohasem szabad! Azoknak a hajóba raktártolt magyar állam érdekeknek ott, a súlydó hajóval kell elpusztulni, másképp nem lehet!

Kedves barátaim! Beszéljünk világosan! Én idősebb ember vagyok önöknél, több tapasztalatom van és egy pár tanácsot töltöm mint jóbarátjuktól elfogadhatok. Nem akarok én önöknek parajézist mondani, de egy pár jó tanácsot, azt hiszem, meghallgatnak. Én azt kívánom, hogy mindnyájan az életutakat járva legyenek elsősorban *vallásosok*, hiszen az ember tragédiájából megtanulhatták, hogy az ember, aki ezen a földön amúgy se igen boldogulhat, abszolút boldogulásra nem juthat, de ha az isteni gondviselést eldobja magától, akkor teljes merőben szerencsétlen lesz. Vajda János azt mondja egyik költeményében: „Fogd meg ember a hit koporsó kötelét és el ne ereszd soha, soha, soha!”

Nekünk magyaroknak nemcsak azért kell az isteni gondviselésben binni, hogy a magunk egyéni bajait vigasztaljuk azzal a hittel, do hinni kell azért is, hogy ha megpróbáltatások jönnek orra a nemzetre, tudjuk, hogy az isteni gondviselés, mely a csapásoknak amúgyis forgatagán keresztülvezetett, nem fog elhagyni ezután se soha. Csak úgy őrizhetjük meg a hazát, ha a vallásunk malasztjával, vallásos hittel mélyen meg van telítve a lélek. Én kívánom kedves barátaim, hogy legyenek *munkások*. A magyar fajnak — magunk között bavalhatjuk — egyik nagy hibája, hogy sok tekintetben huzódzik a munkától. A munka pedig az életnek határozottan a fűszere, a helyélemben születő bűnök halála és az erény édes anyja. Az igazi munkás ember tulajdonképp rossz ember nem is lehet; a munka verejtéke lemosa a lélekről a szennyet. Önök igen jól tudják, hogy a kolostorok, melyeknek lakói a legkontemplatívabb életet élnek, leginkább odaadják magukat az istenes, elvont életnek, azok a kolostorok gondoskodnak rendszeresen majd mindenütt arról, hogy a kolostor környéke egy kis gazdasággal legyen körülvéve. Miért? Azért, mert igen jól tudják azok a zárdák, hogy abban a kis gazdaságban folytatott munkával, annak a barátság, szerzetesnek a lelke megtisztul és azt akarják elérni vele, hogy ott a hosszú munkában megtisztult lélekkel vigye az Isten számolyához imádságát.

Édes barátaim! A mai idő már ugysem kutya-bőrön állítja ki a nemeslevelét az embernek; a mai idő kiállítja a maga nemeslevelét a becsületes munkás feltört tenyérnek mely barázdái és a mélyen gondolkozó homlok mélyre vésett redőinek jelképes irataiban és ez a nemes levél ér valamit, amely át nem örökölheto apáról fiúra. Ezt mindonkinék külön-külön kell megszerezni. Én kívánom kedves barátaim, hogy önök legyenek az életben *becsületesek*. Nemcsak magukért, nemcsak azért kívánom, de kívánom mint magyar ember a nemzet érdekében is, mert ne felejtsek el, hogy nagy tévedés lenne azt hinni, hogy az én becsületesem csak az én becsületesem. Kedves barátaim! A nemzet becsülete az egyesek becsületéből van összetéve; valahányszor egy ember gáztettet követett el, becsületében fogyatékot szonvedett, mindannyiszor annak a nemzetnek esett részlegesen kár a becsületében. Azért én a lelkükre kötöm az egyenes utat, el ne hagyják azt, a becsülettől el ne térjenek soha, mert szegényesen, de valahogy mégis célhoz érhetnek, becsülettel, igazságsággal. Amit kívánok kedves barátaim, amit a vallás után kellett volna omlitotem, hogy legyenek *jó hazafiak*. Sokat tudnék beszélni: leltem tele van. Ha csak arra gondolok, nincs talán nemzet ezen a világon, melynek jó hazafiakra odaadó, igaz lobogó lelkekre több szüksége volna, mint a magyar államnak, melyre lehet, hogy a közel jövőben nehéz megpróbáltatások várnak. Ha önök fölmeennek az egyetemre, hallhatni fognak akadémikus előadásokat; többek között a szociológiából nem rég történt, hogy a budapesti egyetemen olyan tanok hangzottak el, hogy minden embernek ott van a hazája, a hol jól van dolga. Ezt a világfutó, internacionális filozófiát be ne vegyétek soha. Önöknek az a filozófia kell, melyet Vörösmarty ama pár sorában kodifikált: „Áldjon, vagy verjen sors keze, Itt élnek hal-

nod koll!” Ehhez szabják magukat és a hazának igaz szeretetétől el ne távolodjanak soha.

Kedves barátaim! Sokáig beszélni nem akarok; még egyet kötök a lelkükre: szeretettel gondoljanak arra az iskolára, mely ma a gyárából önök- ket utra bocsátotta. Ez az iskola nem gazdag, anyagi javakban nem bővelkedik, de minden szegénysége mellett én toszek tanubizonyítást arról, hogy önök- ket hazafias érzésekkel, erényekkel a karakterhez szükséges instrukciókkal, szeretettel és tudással olyan gazdagon ellátva, olyan dusan megrakva bocsátotta, hogy azt önök nem is tudják. Itt lehet, hogy anyagi javakban szegénység van, de szeretetben nagy gazdaság van és ebből önöknek bővegesen kijutott. Ha, kedves barátaim, ezeket, amiket fűtá- ban elmondottam megszívlelik, megfogadják, én azt hiszem, hogy mindnyájuknak lesz az életben egy- egy pillanatuk, amikor szeretettel fognak rám vissza- emlékezni jó tanácsomért, olyan szeretettel, amilyen szeretettel én önököt szívembe vettem a vizsgálat alatt. Az Isten éltesse mindnyájukat!

Eljegyzés. Jancsó Gábor baróthi áll. polgári isk. tanár tegnap tartotta eljegyzését *Solyomssy* Ágnes kisasszonnyal, özv. *Solyomssy* Lajosné leányával.

Moldován Ödön parajdi kereskedő eljegyezte *Majay* Tercsike kisasszonyt Nyárádremetén.

Esküvő. Nagy Elemér ev. ref. kollegiumi tanár, tegnap tartotta esküvőjét *Lántzky* Margit kisasszonnyal, özv. *Lántzky* Sándorné leányával Szentkeresztbányán.

Huszonöt éves találkozás. A kolozsvári kegyesrendiek főgimnáziumának ezeltől 25 évvel végzett növendékei 4-én találkozára gyűltek össze az almatör falai közé. A régi 21 érettségist tett növendék közül 11-en jelentek meg a dr. *Rohonczy* Lajos és *Vesler* Lajos által összehívott találkozó. A régi iskolatársak délelőtt 10 órakor a kegyesrendiek templomába vonultak, ahol *Komáromi* Dezső kegyesrendi th. tanár szolgálatot szent misét *Embery* Árpád és *Rohonczy* Lajos minisztrálása mellett. Azután a főgimnázium dísztermében gyűltek össze, ahol *Embery* Árpád székelyudvarhelyi r. kath. főgimnáziumi tanár üdvözölte a régi iskolatársakat, akik abból a teremből ezeltől 25 esztendővel indultak neki az élet küzdelmeinek. *Embery* üdvözölbeszéde után dr. Erdélyi Károly üdvözölte a gimnázium nevében annak volt tanítványait. Az egybegyűltek nem feledkeztek meg egyetlen életben levő tanárukról, Cserei József lévai r. kath. tanárról, akinek üdvözölő táviratot küldöttek. Majd elhatározták, hogy öt év múlva újra összegyűlnek.

Uj ügyvéd. Dr. *Vajna* Géza ügyvéd, ügyvédi irodáját Marosvásárhelyen, dr. *Gecse* Dániel-utca 16. szám alatt megnyitotta.

Prímicia. Ma mutatja be első szt. mise áldozatát *Zetelákn* P. *Máthé* Özséb szt. ferenczrendi áldozár. A jeles tehetségű szerzetes munkatársa a „Szent Ferencz Hírnök” ének, több cikket irt a „Magyar állam”-ban. Ő a hatodik ferenczrendi, akit az idén felszenteltek. Manuduktora ft. P. *Kory* Ottó rendtartományi főnök. A szt. beszédet ugyan ő tartja.

A denuncziálás. A társadalmi életnek a sok minden elfajzása között elsőrendű szerepet játszik a denuncziálás. Nem a fizikai embert támadja ez, hanem a lelket. A legrágább kincsot: a becsületet és pedigen orozva. Egy csodálatos szörnyesülött a mesebeli sokfejű sárkány szerepét játssza a jelenlegi művelt társadalomban. Hiába vágjuk le egy vagy több fejét, annál erősebben nő ki a többi. Ez természetesen mindig alattomban, kerülő uton, orozva dolgozik, mert fél a nap fenyétől, fél az igazságtól. Ez a társadalmi szörnyesülött Székelyudvarhelyen — hol uom ritka jelenség — a napokban újra felütötte fejét, kiszemelt áldozata lenno: *Bagossy* Béla államfőnök, ki ellen, mert becsületesen megfele- néhez teendőnek, úgy értesülünk, feljelentést tettek felettes hatóságához, egész egyszerűen és röviden áthelyezését kérve. *Bagossy* Béla koncilians magatartásával a város társadalmának bizalmát, osztatlan becsületét kiérdemelte, mivel minden ténykedésében, hivatalának pontos betöltése mellett, a közönség igényemnek a legmeaszebb menő kielégítése vezet- te — s ime mégsem kerülhetette el a közpályákon dolgozók végzetét: a denuncziálást. Noha azt a vasut- igazgatóság, meg vagyunk erről győződve, érdeme szerint méltányolja is, néselem hagyhattuk az esetet szó nélkül, mivel a társadalmi élet olyan elvadulá- sát látjuk benne, melynek irtása közérdek.

Panasz könyv. A következő sorokat vettük:

A jó izlés szempontjából kénytelenek vagyunk az alábbi dolgokat a rendőrség tudomására hozni, s kérni, hogy tegyen valamit a sérelmek orvoslására, mert nem csak mi udvarhelyiek vagyunk a székely- anyavárosban, hanem néha napján idegenek is fordulnak meg, s ők valóban az ázsiai barbárokhoz nézhetnek minket. Ebzárlat van! Helyes az embernek épességére, egészségére vigyázni mindnyájunk kötelessége s annál inkább a hatóságoké, de a hogyan a sintér urak végre hajtják az sem a tisztesség, sem az ebzárlat fogalmával meg nem egyezik. Kezdtük elülről. A sintér urak a Kossuth-utca aszfaltján büszke göggel sétálnak végig a közönség között, utánuk a szombatfalvi cigányok karaványa. Hát bizony ez mélyen sérti a jó izlést, ha a közönségnek kell a járdáról lekerülni. A kutyák elfogásánál is praktikus módokat alkalmaznak. A hol sejtik, hogy a betett kapu mögött kutya van, kinyitják a kaput és kicsalogatják a kutyát. Megtörtént, hogy az ablakban ülő kutyát kiakarták emelni a dróttal, s ha a cseléd észre nem veszi, el is vitték volna. De van szebb példa is. Egy gyerek a Kossuth-utcán ölében vitt egy kis kutya kölyköt; a sintér ur se szó se beszéd megfogta a gyereket öléből elvette a kis kutya kölyköt s elvitte. No hát ez már csakugyan nem megengedhető. Éjszaka is járni kellene a sintér uraknak s ekkor irtani a kóbor kutyákat, mert éjjel csakugyan nem lehet az utcán járni miattuk. Mindezen nagyon könnyű volna segíteni, ha legalább egy rendőrt adnának melléjük, a ki ha mást nem, a jó izlést védje. Egyébiránt az ebzárlat elrendelése ez alkalommal teljesen fölösleges volt, amennyiben a kutya mely harapott és amelyet harapásért nyomban vezetettnek jelentettek ki, nem volt veszett. Ez alapon a zárlat akár állandó is lehetne, mivel mindig akad kutya, mely fellázad a kutyaors ellen és — harap. És az ilyen harapós kutyát menten vezetnek kijelenteni, könyelműség, mivel a nyomában járó zárlat alatt csakugyan megveszhet a kutya.

Adomány a Tanszermuzeumnak. Felkéröttünk a következő sorok közlésére: Az udvarhelyvármegyei tanítóegylet népiskolai tanszermuzeuma részére a *Manusumok és Könyvtárak Országos Tanácsa* 1 köt. könyvet (a tanács V. évi jelentését,) a *Marosvásárhelyi Székely Társaság* újabban 5 köt. könyvet (saját kiadványait,) Dr. *Fenyvesy* Soma orsz. központi hitelszövetkezeti igazgató, továbbá *Dolinay* Gyula budapesti író és *Biró* Sándor karánsebesi áll. elemi isk. tanító, mint szerzők, 1—1 köt. könyvet adományoztak. Fogadják az adakozók ezen adományukért a Tanszermuzeum nevében köszönetemet. *Chalupka* Rezső, osztályelnök.

Az udvarhelyi ev. ref. egyházmegye Székelyudvarhelyen, a kollegium dísztermében 1907. július 11-én, csütörtökön d. e. 9 órakor *Hegyi* Péter helyettes esperes elnöklésével közgyűlést tar, amelynek tárgyai: 1. Ima. 2. Elnöki megnyitó. 3. Megalakulás; uj pópok és énekvezértanítók bekebelezése s az utóbbiak felesketése. 4. Egyházmegyei tanácsai javaslat négy szörványnak anyaegyházközségekre való beosztására vonatkozólag. 5. Nyugdíj- és özvegy-árvai-gyámintézeti bizottság, valamint nyugdíj-intézet pénzkészítő választása. 6. Az egyházközségek nyugdíj-intézeti járulékanak költségvetésileg való biztosítása és befizetése iránti intőzkedés. 7. Az új zainati törvények kihirdetése és életbeléptetése s ennek keretében az Erd. Prot. Lap folyó évi 25. számában megjelent 1—XV. számú igazgatótanácsai körlevelek tárgyalása, végrehajtása és az ezekben jelzett intézkedések megtétele, illetve választások megejtése. 8. Esetleges indítványok. Időközben beérkező közgyűlési árgyak, póttárgysorozat szerint.

Felhívás adakozásra. *Mikes* János gróf r. kath. esperes-plebános, mint biz. elnök és *Pasek* Viktor biz. jegyző a következő felhívást bocsátották ki: Isten segítségével sikerült plebániai templomunkat belsőleg renoválni és a hely szépségéhez hozzá- diszbe öltöztetni. Midőn ezen nagy munkához hozzáfogtunk, biztunk az udvarhelyi hívek áldozatkészségében s bizalmunk nem is csal meg, mert eddigi gyűjtéseink 14,000 koronát eredményeztek. Ezen összeget azonban a szükséges kiadások tetemesen fel- lülmúlták, úgy, hogy még közel 10,000 korona fedezetlen adósságunk van. — Kénytelenek vagyunk tehát újra buzdóságokra appellálni és újabb számozott gyűjtő-íveket kibocsátani, hogy azokon újabb adományokat méltóztatessenak templomunk javára gyűjteni. Mivel a mult évi gyűjtésnél inkább csak a vidéki és idegen közönséget kerestük fel, ez alkalommal a helyi közönség is bevonandó a gyűjtésbe.

Nincsen kut. A tifusz-járványtól úgy megijedtünk, hogy az utcai közutak jórészt teljesen lezsereltetők. Ezt könnyű volt azért is megenni, mivel azok amugy is jórészt hasznavehetetlen állapotban voltak. Így történt, hogy most már utcák vannak, melyek közönsége vízhiányban van. Nem az ivóvizet értjük; azt még beszorzik innen-onnan, de gazdasági tekintetben teljesen nélkülözi a vizet, mert elvégre is az istálló részére nem lehet sem vízvezeték, sem pedig borvizet bordatni. Éppen ezért teljes tisztelettel kérjük az illető hatóságot, hogy a több mint egy év óta nem működő kutakat sürgősen hozza rendbe és adja át a közhasználatnak. Ez is egy a köztisztasági és közegészségügyi lapra tartozik, mint a vízvezeték víz használatá.

Az ev. ref. vallásu tanítók sérélmé. Az ev. ref. egyház folyó évi augusztus 1-én életbe lépő új törvényei keretein kívül az Erdélyi Ev. ref. Egyházkerület közgyűlése által megállapított szervezeti szabályzat, az ev. ref. vallásu és nem ref. felekezeti iskoláknál működő kántorokat és tanítókat az egyházi szervezetben, mint ilyeneket teljesen mellőzi s csak a felekezeti tanítóknak nyújt jogokat. Minthogy minden ev. ref. kántor egyforma kötelezettséget teljesít és ugyanazon rendtartási szabályzat alatt áll, az udvarhelyvármegyei ev. ref. vallásu tanítók Győrke Mihály egyházkerületi képviselő egybehívására és elnöklete alatt értekezletet tartva, részletes emlékirattal fordultak az egyházmegeyi közgyűlés útján, az egyházkerülethez, sérélmek orvoslása végett. Az ev. ref. kántorok és tanítók jogainak érvényesítése céljából a folyó hó 11-én tartandó egyházmegeyi közgyűléshez is négyrendbeli indítványt adtak be, melyeknek elfogadásával bizony reméljük jogos kívánásai teljesítését úgy az egyházmegeyénel, mint a kerületnél.

A halak védelme. A földmivélségi miniszter rendeletet intézett valamennyi törvényhatóságokhoz, melyben meghagyja, hogy a halászati tilalmak ellenőrzésére és végrehajtására hivatott hatósági közegeket a legszigorubbán utasítsák, miszerint az árvizek várható lepadása után a kiöntések lefolyására gondosan felügyeljenek s amennyiben a halnak fogására, avagy visszatartására irányuló átkötéseket észlelenek, azokat megsemmisítsék, a tetteseket pedig kinyomozva, azok ellen az eljárást az illetékes hatóságnál soron kívül indítsák meg.

A székelyek czimrel Balásy Dénes buda-pesti tanár, a „Budapesti Hírlap” m. hó 29-iki számában érdekes és áttekinthető szempillantást vet a székelység multjára és az abból fejlődött viszonyokra. A székelyföld, úgy mond, eleitől fogva kicsiny és zárt terület, de erős nép földje volt mindig. Népe: egeregii et agiles, — vitélő és gyorsaságos nép. Kelet és Dél útközpontján állva mindig, a határszélén, két ésszel és két arccal: folytonos vigyázásban élt. Katonáskodása mellett ősidőktől fogva főfoglalatossága a csekély gabonatermelés mellett: állattenyésztés, erdőlés, só és borvízhordás, épület- és faeműek folgyártásából állt. Faji sulya és erejének titka eredeti széki alkotmányában keresendő és található meg. Az lényegében véve katonai demokráciának volt, és a székelyeknek mind a rendi, mind az erdő- és birtokviszonyai ennek a honvédelmi demokráciának a létfeltételeihez voltak illesztve. Széki alkotmányának éppen ez erős faji és katonai szervezete miatt (hogy vallásfelekezeti-tilg és politikailag darabokra téphessék valamiképp), volt számtalan üldöztetésnek kitéve. Sokat sanyargatták és nagyon sokat szenvedett. Mindig kértek, kívántak, követeltek tőle valamit; vért, prezidiumot, katonát, pénzt, gabonát, szénát, zabot, okrot, de rendszeren soba sem adtak helyébe semmit, sem kulturát, sem ipart, sem tudományt, sem a miből lassanként kiforgatták: székelymagyar vitézi ouéretet helyett, erős magyar állampolgári öntudatot. A nép tekintetét a történelmi hagyomány, a fenyegető veszély, a földrajzi helyzet folyton-folyvást dél felé, mindig Moldova és Oláhország felé irányította. És ezt a néptani tekintet napkeletől elfordítani, nyugatra irányítani okoszerű gazdasági, vaséti és tarifa-politikával, keresetileg, gazdaságilag és iparilag összekötni a széket az alföldi magyarral: hát erre az egyszerű politikára a magyar államférfiak idáig még nem termettek rá. Széchenyi terve ellenére, a magyar állami vasutakkal az egész Székelyföldet óvatosan és szépen kikérelték, a széket oldalvást hagyták, csupa szász és oláh helységen vitték azokat át s ekként mintegy lábat adtak a dákoránizmus ábrándjai alá. Ott vannak, vagy inkább ott voltak a gyönyörű székely

őserdők. Ma? A rengotog községi havasok, fenyves erdők, ma sok helyütt tövig tarolva, másutt elberdálva, legtöbbször elspekulálva, milliárdokon heverték ott és pusztulnak el jelenleg azok, a miket szigorú széki statumok őriztek, gondoztak napjainkig, holott gazdaságilag okos és körültekintő kormánypolitika gyári alapon egészen új világot teremthet vala belőlük ott. Ott van azután a közönséges katonáskodás. Azt az ujonczjatalékot, a melyet az ergélyi szász és oláh vármegyék emberanyaguk gyarlósága miatt nem bírtak előállítani, azt az emberanyagot 1867-től 1890-ig, a tömeges kivándorlás kezdetéig, a széki székely legénységéből pótolták. Statisztikai adatokkal igazolható. Mert hiszen házigond, a keresethiány, az adó és a megváltatlan kepe vagy papér, oly iszonyu mértékben nyomasztó! Ott volt Románia, ott van Amerika. Egyik rész elment azét a világba nap-számosnak, másikból lett: csendőr, rendőr, pénzügyőr, postás, vesutas, kocsis stb. Fiumétől Gyimesig hazánk déli része tényleg tele van effajta széki állami alkalmazottal. A közös szerencsétlenségben még ez az egy a szerencse. Korábban a mi háziipar volt a székelyföldön, azt az iparosokkal együtt a Romániával való magyar-osztrák vámszerződés teljesen tönkre tette. E miatt sok jó széki iparos a nyomor és keserűség folytán Bukarestbe költözött át s ott román lesz belőle. Holott a székelyföld csupa gyártelepnek való hely. Megvolna arra nézve itt minden feltétele mind a textil- és faiparnak, mind az agyag- és kőipar mindennemű nyers- vagy félgyártmányának. És ott vannak a csodás hatású ásványvizek, fürdőhelyek! De hát hol a tüke, hol a kormány, hol az ember, s mindenek fölött: hol a megelőző ránevelés?

Helyettes városi orvos. Dr. Kassay Albert városi orvos pár heti szabadságra távozott. Tavolléte alatt a városi orvosi teendőket Dr. Görgeyi Károly orvos látja el.

A villamos kölcsön a közgyűlésben. A villamos világítás berendezéséhez szükséges 300 ezer koronás kölcsön ügyében a tegnap délután Gothárd János polgármester elnöklete mellett tartott rendkívüli képviselőtestületi közgyűlési döntött. Az előterjesztett ajánlatok közül a közgyűlés, mint legelőnyösebbet, a Magyar Kereskedelmi Bank ajánlatát fogadta el, mely a kölcsönt 4 1/2%-os községi kötvényben adja 8360 kor. félévi visszafizetéssel, ami 5 1/2%-os amortizációnak felel meg.

Mi van az uszodával? Itt van a kánikula, fürödni kíván a test, uszoda azonban — még most sincsen. A részvénytársasági alapon szervezett uszoda építését azért fujták le, mivel Fabián József ajánlatot tett, hogy azt még a folyó év tavaszán felépíteti. Azonban, ime, benne vagyunk a kánikulában de uszoda sehol sincs. A sétatérügyi bizottság miért nem intézkedik?

Csipekeverő-tanfolyam Székelyudvarhelyt. Nemes Irma mehalai tanítónő, ki megelőzőleg Udvarhelymegeyben már 10 évig működött, a tulipán egyesület útján ajánlatot tett, hogy két heti időtartamra Székelyudvarhelyen hajlandó lenne csipekeverő tanfolyamot nyitni folyó hó 15-től. A tanfolyamon a csetneki csipke készítés lenne elsajátítható s két hét teljesen elegendő az elsajátításra s a kik ez alatt ügyességre tesznek szert, terjeszthetik ott tovább. A tanfolyamon résztvevők részben ingyenesek lennének, részben 5 korona díjat fizetnének az egész időre. Bővebb felvilágosítás Székelyudvarhely polgármesterénél és a vármegye iparfejlesztő bizottságának jegyzőjénél szerezhető, az érdeklődők tehát oda forduljanak.

Székely vasutak. A székely vasutak Déda-gyergyószentmiklósi összekötő vonalának építésére hirdetett versenytárgyalás határideje ma járt le. Az államvasutak igazgatóságához összesen tíz ajánlat érkezett be. A legolcsóbb ajánlatot Schiffert Miksa tette, aki 10,863.210 korona és 55 filléért vállalja a 74 kilométer hosszúságú vasut kiépítését. A többi ajánlat a következő: Freund Henrik és fiai 11,274.504 korona 30 fillér; Bernstein és Káldor, Foris Vilmos és Weisz Mihály 11,456.604 korona 90 fillér; Fischer Henrik és társai 11,182.124 korona 96 fillér; Feiksz, Ramer és Hirsch 11,147.811 korona 75 fillér; Magyar építő-részvénytársaság 10,967.753 korona; Gregersen és fiai 11,276.378 korona 35 fillér; Mandel és Quittner 11,049.218 korona 35 fillér; Pállos Ármin 11,118.623 korona 75 fillér; Grünwald testvérek 11,019.428 korona 52 fillér.

Az Iparfejlesztő-bizottság a mult szombaton Ugron Ákos főispán elnöklete mellett ülésezett. A bizottság örömmel vette tudomásul, hogy a f. évi segélyt a főispán közbenjárására 1200 koronával felemelte a miniszter. Ez összeget az udvarhelymegeyi háziipari cikkeknek a Sepsiszentgyörgyön rendezendő kiállításon való bemutatására fordítják. E célból két bizottságot küldöttek ki, Hargita Nándor és Solymossy Endre elnöklete mellett, Pilich Lajos Barcsay Károly, Maróti József és Gáborvitz Kornél tagokkal. Nemes Irma tanítónő által rendezendő csipekeverő tanfolyamot pártolja a bizottság, a evégből felhívást intéz a közönséghez.

A Keresztény Szociális májálit a mult vasárnap tartották meg fényes sikerrel, a társaság a hajnali órákban oszlott szét. Felülfizettek: Klein Zsigmond czég 20 K., dr. Váleutsk Ferencz 19 K., Fábán József 10 K., Gróf Mikes János, Gothárd János 9-9 K., Persián János 5 K., Szabó György, Péter Lajos 3-3 K., Koncz Jenő 2 K., Orbán Miklós, Dézi Lajos, Márkos Endre, Burgárd Gyula, Rösler Károly, M. N., dr. Borosnyai Pál 1-1 K., Sinkovits S. Gábor, N. N. 40 fill. Fogadják a t. felülfizetők ez uton is az egyet hálás köszönetét.

KÖZGAZDASÁG.

Kamatláb emelés. Az Udvarhelymegeyi Takarékpénztár Részvénytársaság igazgatósági a következő értesítést teszi közzé: Tekintettel az általános pénzdrágulásra, igazgatóságunk folyó hó 1-én tartott ülésében, mátol kezdve a további intézkedésig (kivéve a bekebelezett követeléseket) Székelyudvarhely a fő-, valamint a székelykeresztúri és okládi főintézeteknél a kamatlábat 1/2%-al felemelni határozta. A betétek után 4%-ot 4 1/2%-ra — adómentesen (a betéti kamatodát az intézet sajátjából fizeti). A számlatörlési kamatlábat váltók és folyószámlák után 7%-ról 7 1/2%-ra emelte fel. A bekebelezett tartozások után a 6% kamat érintetlen marad.

TÁVIRATOK.

Budapest, július 6.
(Érk. d. u. 5 ó.)

Országgyűlés.

A képviselőház mai ülésén Justh Gyula elnökölt. Jelenti, hogy a vasutjavaslatok tárgyalása alatt több indítványt jegyeztek be. Javasolja, hogy azokat a képviselőház öszszel tárgyalja. A Ház ily értelemben határozott.

Áttértek több bizottsági javaslat tárgyalására. Köztük Csizmadia Endre igazságügyi bizottság eladója előterjeszti igazságügyi bizottság javaslatát, mely szerint utasítsa a képviselőház elnököt a kincstáriügyigazgatóság közben járásával sürgősen felszólítsa Perczel volt házelnököt és Csávossy volt háznyagot, általuk jogtalanul fölfogadott darabont szolgálkra fordított 40,000 korona költséget legközelebbi idő alatt megtérítsék, ellenkezőleg ellenük bírói eljárás foganatosítandó. A Ház a bizottság javaslatát vita nélkül elfogadta.

Kérvények tárgyalásánál Andrássy Gyula gróf belügyminiszter kijelentette, hogy a kivándorlási törvény reformja már elkészült. Legközelebb ház elé kerül.

Azon kérvénynél, mely a 48-as honvédek érdemeinek törvénybe iktatását kéri, többek felszólalása után elnök kijelentette, hogy legnagyobb melegséggel pártolja kérvényt, kérve a kormányt mielőbbi intézkedésre.

A horvátok otthon.

A horvátországi hazautazó képviselők ma délelőtt érkeztek Zágrábra. Nagy ovációkkal fogadták és szamos beszédet intéztek hozzájuk. Rendőrség szigorú rendeletet kapott, mely szerint ma este öszszes kapukat nyolcz órákor be kell zárni.

Kiadja: Becsek D. Fia könyvnyomdája.

Sirolin

Emeli az étvágyat és a teletételt, megszünteti a köhögést, váládékol, éjjeli izzadást.

Tüdőbetegségek, hurutok, számar-köhögés, skrofulozis, Influenza
ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Mint hogy értéketlen utánzatokat is kínálnak, kérjen mindenkor „Roche” eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svjc)

„Roche”

Kapható orvosok rendelésre a gyógyszerárakban. — Ára üvegenként 4.— koronára.

Udvarhelyvárm. központi választmányától.

Szám. ad. 5—1906. közp. vál.

Hirdetmény.

Udvarhelyvármegye központi választmánya a választó jogosultak 1908. évre érvényes ideiglenes névjegyzéke ellen beadott felszámolások és észrevételek elbírálása végett folyó évi július hó 11-én délelőtt 11 órakor Székelyudvarhelyt a vármegyeház kis tanácstermében ülést tart.

Erről az érdekelteket ez uton is azzal értesítem, hogy az ülésen megjelenni és érdekeiket védelmezni jogosultak Székelyudvarhely, 1907 évi július hó 1-én.

Dr. Damokos Andor
alispán elnök.

Sz. 806—1907. körj.

Árverési hirdetmény.

Magyarzsákod község tulajdonát képező, a Nagy-utca 97. házában alatt fekvő újonnan épített ház, melyben italmérési jog van engedélyezve, két utcára nyíló helyiséggel (egyik korcsma, másik bolt) továbbá két udvari szoba, konyha, kamra és piuczéval 3 egymásután következő évre folyó évi augusztus hó 1-től leg-
többet ígérőnek haszonbérbe kiadó.

Nyilvános árverés határidejéül 1907. évi július 21. délután 2 órája tüzetik ki.

Kikiáltási ára 300 kor., melynek 10%-a árverezés előtt leteendő.

Zárt ajánlat a bánatpénzzel terhelve, irt időig elfogadtatik.

Részletes feltételek a község házában minden időben megtekinthetők.

A községi elöljáróság.

Kelt Magyarzsákod, 1907. július 4-én.

Szent Károly,
körjegyző.

György Péter,
községi bíró

Sz. 4260—907. kig.

Hirdetmény.

Székelyudvarhelyen 1907. július hó 15-től kezdve Nemes Irma mehalai tanítónő két heti csipkeverő tanfolyamot nyit, hol a csetneki csipkeverés sajátítható el. Felhívom ennél fogva mindazokat, kik ezen csipkeverő tanfolyamon résztvenni akarnak, hogy legkésőbb folyó hó 9-éig Barcsay Károly helybeli kereskedőnél jelentkezzenek, hol teljes felvilágosítást és utbaigazítást nyerhetnek.

Székelyudvarhelyt, 1907. július 5-én.

SOÓ DOMOKOS,
h. polgármester.

Eladó vizimalom.

Székelykeresztúr nagyközségben a Nagy-Köküllő folyamán lévő Macskássy-féle 6 kövű lisztelő malom 28 hold területtel eladó. Ugyanott egy 12-ös gőzlocomobil, egy azállítható és felazertelt 2 kövű lisztelő malom, 2 hengerezék és többféle méretű sziták gabona és kása tisztító gépek, transmissiók és kerekek eladók. Ez iránti felvilágosítást a személyesen megjelenőknek
JAEGER F. JÓZSEF
nyújt Székelykeresztúron.

Komoród-fürdő t. Vendégei szíves figyelmébe!

Tisztelettel hozom Komoród-fürdő mélyen tisztelt közönsége szíves tudomására, hogy megbízottam heteként kétszer, háromszor a fürdővendégeknél tiszteletét teszi, hogy a szükséges háztartási cikkek megrendeléseit felvegye, amelyeket aztán miudjárt másnap a legnagyobb pontossággal házhoz fog szállítani. — Szíves támogatást kérve, vagyok tisztelettel:

GYARMATHY ÁKOS.

A ki Budapestre jön, ide megy!

ÁMOR NAGY KÁVEHÁZ

(ezelőtt Beliczay)

Budapest, Nagymező-utca 7. sz.

Tulajdonos: **KANCSLER GYULA.**

Naponta Kis Parádi Náczi híres szölista és teljes zenekara hangversenyez.

Minden idegen nézze meg!

Gyönyörű látványosság!

Budapesti látványossága!

Épület-üvegezés!

Kérem

olvassa

el!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség figyelmét felhívni a mai kor igényeinek megfelelőleg berendezett kereskedésemre, hol

porcellán üveg, díszműárak, gyermekjátékok, nappali és menegzői ajándék tárgyak és meg számtalan sok összehalmozott szép áru

jelölteken olcsó árak mellett lesznek kiszolgálva Fűszerostályomban — melyet a legnagyobb áldozatok mellett, a legmodernebbul rendeztem be és a mely tisztaság és rend tekintetében is minden vereséget kizár. — minden fűszer-cikkben nagy raktárt tartok, melyeket a legolcsóbb árak mellett árusítok.

A legjobb kávék, rizsek, lisztek, a legjobb minőségű rumok és likörök, teák és szalon czukorkák teaautómentyek nagy raktára

Szentpétery Gergely,
Székelyudvarhelyt.

Utazó kofferek!

Szalon petróleum!

Boros-, Borszéki-, Kászoni-Víz raktár.

Kiadó lakás.

A Bethlen-utca végén, a közkórházzal szemben lévő földszintes kőház folyó évi október hó 1-től kiadó

Értekezhetni Haberstumpf Károly tulajdonossal.

Védjegy:

Kék mezőben két kulcs.

Szeme megbízhatóbb gyártmány!

SCHLOSSER-GERMAIN & CO

COGNAC

DISTILLERIE FRANCAISE MODELE PROMONTOR.

Kizárólagos elárusítás Márk Testvéreknél.

Kívánatra próba mintatüveg.

HÁNN JÓZSEF

fűszer- és csemege kereskedése
SZÉKELYUDVARHELY (Deák-tér 15.)

ÉRTESÍTÉS.

Van szerencsém az igen tisztelt fogyasztó közönségnek ezennel tudomására juttatni, hogy dusan berendezett üzletomban, olcsóbb beszerzéseim következtében mindennemű fűszerárut és különösen k.válóan finom kávé árúimat folyó hó 1-től kezdődőleg teljesen leszállítottam.

A leggondosabb kiszolgálásról, valamint vevőim iránti legnagyobb előzékenységről a nagyérdemű közönséget előre is biztosíthatom.

Kegyes pártfogásaiat kérve kiváló tisztelettel:
Hánn József

Eladó részvények.

29 drb székelyudvarhelyi zálog-**250** kor. házi részvény eladó. Darabja

Czime lap kiadóhivatalában.

Kristály tiszta

Hargita-ligeti „Hamilla“-forrás

A Kárpátok gyöngye

Természetes ásványgyógyborvíz!

Főraktár Székelyudvarhelyt:

Haab és Heitz czégnél

Kapható még:

Gál János Utóda, Csató és Kun, Gyarmathy Ákos, Tamás Balázs, Bagó Gyula, Szentpétery Gergely Mark Testvérek, Fernengel Frigyes, Zárug Antal kereskedésében 8 filleret, valamint minden vendéglőben és étteremben.

A Kárpátok gyöngye!

Szerves anyagoktól mentes!

A legjobb borvíz.

A legjobb borvíz.

Védjegy: „Horgony!“

A Liniment. Capsici comp.,

a Horgony-Pain-Expeller

egy régióknak bizonyult házaszer, mely már több mint 37 év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult közönségnek, cauznál és meghűtések-nél, hodörzésés köppen használva. ....
Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevasárláskor óvatossak legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony“ védjegygyel és a Richter czégyjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ara üvegekben K—80, K 1.40 és K 2.— és úgyszólván minden gyógyszerárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest.

De Richter gyógyszertára az „Arany oroszlanhoz“, Prágában.

Elisabethstrasse 5 neu. Mindennapi szétküldés.